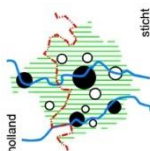

NIEUWSBRIEF

Oktober 2017 nr. 9

STICHTS-HOLLANDSE HISTORISCHE VERENIGING

opgericht in 1957

gevestigd te Woerden

Werkgebied: De (voormalige) gemeenten: Bodegraven, Driebruggen, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden, Zegveld

Adres: Bekenlaan 20, 3448 XC Woerden / tel. 06-50 25 78 22 / mail@shhv.info / www.shhv.info

Bank: IBAN: NL42 RBRB 0943 3513 40 t.n.v. Stichtings-Hollandse Historische Vereniging te Woerden

KvK-nummer: 40.46.44.34

Uit het bestuur

Van de voorzitter

Koeiemart

Op 25 oktober aanstaande is het weer zover. In Woerden vindt dan de jaarmarkt plaats, plaatselijk beter bekend als de "Koeiemart" of "Woerdse mart". Het festijn staat in het teken van de (vroegere) veehandel, de landbouwexpositie, de warenmarkt en natuurlijk het eten van "snert". Ook onze vereniging is op die dag actief en bezet een stand (nummer 221) in de Voorstraat. Vrijwilligers proberen het voorbijtrekkende publiek te interesseren voor het rijke en afwisselende verleden van deze stad en haar omgeving. Het is ook een mooie gelegenheid om leden te werven, maar natuurlijk hebben we ook tijd voor een praatje met bestaande leden. Kom dus vooral even langs!

De Koeiemart maakt sinds dit jaar deel uit van de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland, onderdeel van de UNESCO-lijst. Oorspronkelijk is het een feest om stil te staan bij de opbrengst van de koeien in het afgelopen seizoen en markeert het ook het moment waarop de koeien traditiegetrouw weer op stal gaan. De traditie gaat terug tot het jaar 1410. Op 5 juli van dat jaar verleent Hertog Jan van Beieren aan Woerden een belangrijk privilege voor het houden van een "vrije jaarmarkt" voor paarden en voor runderen. Het gaat dan zelfs om twee markten, gehouden op verschillende dagen. De paardenmarkt is er drie dagen voor Sint Petrus' Banden en de runderen worden verhandeld met Sint Victor. Later wordt bepaald dat de paardenmarkt valt op de maandag na 18 oktober en de Koeiemart op de woensdag na 20 oktober. Vanaf 1935 vervalt de paardenmarkt.

In de jaren twintig van de vorige eeuw staan de koeien in de Kruisstraat, gezien vanaf de Rijn.
Collectie RHC Rijnstreek en Lopikerwaard

Vele oudere Woerdenaren herinneren zich nog hoe uitgebreid de veehandel was op de "mart"; tal van straten werden daarvoor bezet. Later is er steeds meer vertier en vermaak (kermis) aan toegevoegd, evenals natuurlijk de warenmarkt en de Nacht van Woerden. Na de laatste MKZ-crisis is de openbare veehandel verboden vanwege het besmettingsgevaar en heeft het vee op deze dag meer een symbolische functie, mede ook ter promotie van de prachtige landbouw- en veeteeltactiviteiten waar onze streek om bekend is. Toch wel iets om eens bij stil te staan, een traditie die al ruim 600 jaar standhoudt. Reden voor een feestje en ... trots!

NIEUWSBRIEF

Oktober 2017 nr. 9

Extra Algemene Ledenvergadering

In de vorige Nieuwsbrief werd al kort gememoreerd dat het bestuur voor onze vereniging de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) wil aanvragen. Daarmee wordt het mogelijk om legaten, giften en donaties aan de SHHV 'fiscaalvriendelijk' te behandelen. Iets soortgelijks beogen we voor de Stichting Stichts-Hollandse Bijdragen (SHB) waarmee wij onder andere de uitgave van boeken mogelijk maken. Om de ANBI-status te kunnen aanvragen moeten

de statuten worden aangepast, wat er op neer komt dat ze eigenlijk opnieuw worden vastgesteld. Bij de Stichting mag het stichtingsbestuur zo'n besluit nemen; bij de vereniging is het laatste woord aan de Algemene Ledenvergadering. Voor het besluit is dan een meerderheid van tenminste twee-derde nodig van de stemmen die op die vergadering worden uitgebracht. De statuten schrijven niet voor dat er dan ook een minimum aantal leden vertegenwoordigd moet zijn. Het bestuur zal het concept van de opnieuw vast te stellen statuten binnenkort publiceren op onze website. Wie echt een papieren versie nodig heeft kan deze per email aanvragen bij de secretaris. Vragen kunt u ook in de periode voor de vergadering stellen, eveneens per email (mail@shhv.info). De extra Algemene Ledenvergadering schrijven we uit voor 14 december aanstaande, en wel in de pauze van de reguliere lezing die wij die avond verzorgen in De Dam te Woerden. Zo besparen we op extra kosten voor een vergaderzaal, en hoeft u als lid maar een keer te komen. Op de agenda staat dan:

1. *Opening*
2. *Mededelingen*
3. *Korte toelichting op het voorstel tot wijziging van de statuten*
4. *Beantwoorden van vragen*
5. *Besluitvorming*
6. *Rondvraag en sluiting*

Alle andere punten die het bespreken waard zijn in onze vereniging, komen aan de orde in de reguliere Algemene Ledenvergadering in het voorjaar van 2018. Met hartelijke groeten en graag tot ziens bij een van onze lezingen! Niek de Kort – voorzitter SHHV

Komende activiteiten

Maandag 9 oktober, 20.00 uur

Utrechtse Meesters en de Caravaggisten – een lezing door drs. Ina Bertsch

Locatie: Kasteel te Woerden

Gerard van Honthorst – *De Koppelaarster*
(foto: collectie Ina Bertsch).

georganiseerd? Wat was hun positie in de stad? Hoe werden ze opgeleid en had de woelige historische periode invloed op hun werk? Waar woonden ze en waarom juist daar?

NIEUWSBRIEF

Oktober 2017 nr. 9

Joachim Wtewael - Venus en Mars verrast door de goden (foto: collectie Ina Bertsch)

Het caravaggisme is een stroming in de 17de-eeuwse schilderkunst die zich liet inspireren door de revolutionaire stijl van de Italiaanse meester Caravaggio. Die zet zich af tegen de classicistische retoriek van de academies en omarmt de illusionistische geestdrift van de barok. Een aparte groep in Utrecht zijn de Utrechtse caravaggisten. De voornaamste onder hen zijn Hendrick ter Brugghen, Dirck van Baburen en Gerard van Honthorst.

Natuurlijk komen de bekende kunstenaars aan bod zoals Jan van Scorel, Abraham Bloemaert, Gerard van Honthorst en Roelandt Savery, maar ook de misschien wat minder bekende, zoals bijvoorbeeld Jan van Bijlert, Cornelis van Poelenburgh en Joost Cornelis Drooghsloot. Het spreekt vanzelf dat hierbij veel van de meestal prachtige werken worden getoond en toegelicht.

Ina Bertsch is al snel na haar afstuderen als historica, gespecialiseerd in middeleeuwse geschiedenis en cultuur, lezingen, cursussen en rondleidingen gaan geven. Ze deelt inmiddels al jaren met veel plezier haar enthousiasme over deze onderwerpen met haar cursisten. Ze geeft cursussen bij kunsthistorische instituten (zoals Helikon en Kunsthistorische Leergangen Utrecht) en volksuniversiteiten, culturele clubs, musea en andere organisaties, maar ook bij mensen thuis.

Zaterdag 28 oktober, 13.00 uur - Kosten € 3,00 per persoon, ter plaatse te voldoen
Middagexcursie Utrecht – langs de plekken van de Utrechtse Meesters

Herman Saftleven – Gezicht op Utrecht (ca 1664).

Op zaterdag 28 oktober organiseert de SHHV een excursie in Utrecht onder leiding van Ina Bertsch, die in het verlengde ligt van de lezing van 9 oktober. De rondleiding duurt ongeveer 2 uur en zal vertrekken bij het Centraal Museum (waar we niet naar binnen gaan). Tijdens de excursie bekijken we Utrecht vanuit een ongebruikelijke hoek, namelijk waar de schilders van de Utrechtse School in Utrecht hebben geleefd en gewerkt, en waarom ze juist op die plek woonden.

Opgeven voor deelname verplicht: bij Marianna Kersten via kersten33@kpnplanet.nl of bellen naar 0348-415528. De reis naar het verzamelpunt te Utrecht maken deelnemers op eigen gelegenheid.

Vooruitblik lezingen – aanvang 20.00 uur, toegang gratis

Woensdag 22 november (let op: gewijzigde datum!) Sander Wassing – *500 jaar Reformatie in Woerden en omgeving. "Hoe het 'Lutherde' in zestiende-eeuws Holland."* – Lutherse Kerk, Woerden

Donderdag 14 december Karel Innemée – *Het verhaal achter de Woerdense Altaarsteen* – De Dam, Woerden. **Let op:** in de pauze een korte Extra Algemene Ledenvergadering i.v.m. Statutenwijziging.

Dinsdag 23 januari 2018 Kees Nieuwenhuijsen – *Graafschap Holland en perikelen met de Bisschop* – De Dam, Woerden

Dinsdag 20 februari 2018 Cees Eysberg – *Nederland Schaatsland* – en Niek de Kort – *IJstijden van alle tijden* – Het Kasteel, Woerden

NIEUWSBRIEF

Oktober 2017 nr. 9

Wetenswaardigheden

Aanbevolen: Geschiedenis Festival – 7 oktober, Philharmonie te Haarlem, tickets online

Na twee zeer succesvolle edities organiseert Historisch Nieuwsblad ook dit jaar het Geschiedenis Festival: hét event voor alle geschiedenislieverhebbers in Nederland. De beste sprekers en historici uit binnen- en buitenland (o.a. Ad van Liempt, Luc Panhuysen, Frits van Oostrom, en Maarten van Rossem) verzorgen lezingen, workshops en debatten over alle mogelijke historische onderwerpen. Plaats van handeling: de prachtige Philharmonie in Haarlem.

Alle informatie op de website: <https://www.historischnieuwsblad.nl/geschiedenisfestival/index.html>

Archeologiedagen –14 oktober, Stadmuseum Woerden (14.00 – ca 16.00 uur), gratis toegang

Stap het weekend van 13, 14 en 15 oktober 2017 in de wereld van de archeologie. Er zijn tal van activiteiten, voor jong en oud, binnen en buiten. Op zaterdag 14 oktober 2017 zijn er in het Stadmuseum te Woerden korte lezingen over Romeinse kaas (Niek de Kort), Geschiedenis van het Westdampark (Lex Albers), Prehistorie in de Cattenbroekerplas (Pieter Stoel), het Frankische Zwaard (Lex Albers), en het Lucius-game (Lex Albers). Bekijk: <https://www.archeologiedagen.nl/> en dan het trefwoord Woerden.

Aanbevolen: Geactualiseerde herdruk *Limes en Linie*

Achterschip van Woerden-7, bron: Wikimedia, Ellywa.

In 2004 verscheen bij gelegenheid van Open Monumentendag het boek *Limes en Linie*, geschreven door Jan van Es en uitgegeven door de Stichting Stichts-Hollandse Bijdragen onder nummer 31 in samenwerking met de Stichting Open Monumentendag Woerden. Het is uitverkocht maar er is nog steeds vraag naar. Het bestuur heeft daarom besloten tot een herdruk. Via de beursvloer, vorig jaar oktober, hebben we Ine de Knoop (vormgeefster) bereid gevonden het boek opnieuw op te maken. De inhoud is daarbij op verschillende plaatsen geactualiseerd. Het boek heeft ook een frisse opmaak en een nieuwe omslag gekregen. Onder nr. SHB-31a komt het vernieuwde boek rond 1 november uit. Van harte aanbevolen!!

Tip: De Canon van Nederland – Nederlands Openlucht Museum Arnhem

In het Nederlands Openluchtmuseum komt de Nederlandse geschiedenis in al haar facetten tot leven. Bezoek de website: www.openluchtmuseum.nl . Voor meer informatie over de landelijke en de lokale canon: <https://www.entoen.nu/> en www.verhaalvanwoerden.nl

Gezocht: vrijwilliger voor archiefwerk bij de Koninklijke ERU

Help bij het toegankelijk maken en inventariseren van het cultureel erfgoed van Koninklijke ERU. De zeer diverse collectie moet worden verwerkt in het inventarisatieprogramma *Mais Flexis*. Het archief moet nog vanuit de basis worden opgezet. Het werk duurt naar schatting zes maanden bij acht uur inzet per week. Via een mail naar de secretaris (mail@shhv.info) kunt u de advertentie opvragen.

Deze Nieuwsbrief is namens het bestuur samengesteld, onder dank aan de vele informanten en tipgevers. **Suggesties voor de volgende Nieuwsbrief? Mail de informatie naar mail@shhv.info**